

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 14g/2024

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 423
alin. (2) din Codul de procedură civilă

*(formularea recursului împotriva încheierii primei instanțe odată cu fondul
cauzei)*

CHIȘINĂU
25 iulie 2024

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
nei Viorica PUICA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Ludmila Chihai, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 26 ianuarie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 25 iulie 2024, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 423 alin. (2) din Codul de procedură civilă, ridicată de dna Olga Babără și dl Adrian Gurițanu, reprezentanții Băncii Comerciale „Moldindconbank” SA, parte în dosarul nr. 2rc-174/2023, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet de judecători de la Curtea de Apel Chișinău format din doamnele Ana Panov și Viorica Mihaila și domnul Vitalie Cotorobai, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Circumstanțele litigiului principal, așa cum au fost formulate de autorii excepției, pot fi rezumate după cum urmează.

4. La 29 iulie 2020, BC „Moldindconbank” SA a formulat o cerere de chemare în judecată împotriva SRL „SI Consulting” și SRL „Terilmarc”, având-o ca intervenient accesoriu pe SA „Liga-2”, cu privire la constatarea nulității contractului de vânzare-cumpărare a drepturilor litigioase, constatarea rezoluției raportului de cesiune și obligarea restituirii creanței bănești și accesoriilor acesteia.

5. La 10 august 2022, SA „Liga-2” a formulat o cerere de chemare în judecată împotriva BC „Moldindconbank” SA cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin asigurarea acțiunii și ridicarea sechestrului de pe bunuri. Prin încheierea consemnată în procesul-verbal al ședinței de judecată din 23 septembrie 2022, instanța de judecată a admis intervenirea în proces a SA „Liga-2” în calitate de intervenient principal.

6. Prin încheierea consemnată în procesul-verbal al ședinței de judecată din 29 martie 2023 instanța de judecată a respins cererea BC „Moldindconbank” SA referitoare la scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată formulată de SA „Liga-2”.

7. Prin încheierea din 19 aprilie 2023, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a admis cererile privind ridicarea excepției de tardivitate formulate de către

reprezentantul pârâților SRL „SI Consulting” și SRL „Terilmarc” și reprezentantul intervenientului principal SA „Liga-2”.

8. La 4 mai 2023, BC „Moldindconbank” SA a formulat un recurs împotriva încheierii din 19 aprilie 2023 și încheierilor din 23 septembrie 2022 și 29 martie 2023.

9. La 5 ianuarie 2024, dl Adrian Gurițanu, reprezentantul BC „Moldindconbank” SA, a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 423 alin. (2) din Codul de procedură civilă.

10. Prin încheierea din 23 ianuarie 2024, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

11. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26

Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 114

Înfăptuirea justiției

„Justiția se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești.”

Articolul 115

Instanțele judecătorești

„(1) Justiția se înfăptuiește prin Curtea Supremă de Justiție, prin curțile de apel și prin judecătorii.

(2) Pentru anumite categorii de cauze pot funcționa, potrivit legii, judecătorii specializate.

(3) Înfiiințarea de instanțe extraordinare este interzisă.

(4) Organizarea instanțelor judecătorești, competența acestora și procedura de judecată sunt stabilite prin lege organică.”

Articolul 119 Folosirea căilor de atac

„Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și organele de stat competente pot exercita căile de atac, în condițiile legii.”

12. Prevederile relevante ale Codului de procedură civilă, adoptat prin Legea nr. 225 din 30 mai 2003, sunt următoarele:

Articolul 423 Recursul împotriva încheierii primei instanțe

„(1) Încheierea dată în primă instanță poate fi atacată cu recurs, separat de hotărâre, de către părți și de ceilalți participanți la proces în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi, precum și în cazurile în care încheierea face imposibilă desfășurarea de mai departe a procesului. Ea se examinează în recurs conform regulilor stabilite de prezentul capitol.

(1¹) Instanța de judecată care a emis încheierea susceptibilă de recurs, după depunerea recursului, îl expediază, împreună cu copia certificată a dosarului sau prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, instanței ierarhic superioare competente. Recursul depus împotriva încheierii suspendă executarea acesteia, cu excepțiile stabilite de lege.

(2) Împotriva celorlalte încheieri pronunțate în primă instanță nu se poate face recurs decât odată cu fondul cauzei.

(3) Actele de contestare a încheierii judecătorești care se atacă odată cu fondul cauzei se anexează la dosar, iar prin încheiere protocolară se consemnează că acesteia nu i se dă curs până la examinarea fondului.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor excepției de neconstituționalitate

13. Autorii excepției susțin că prevederile contestate din articolul 423 alin. (2) din Codul de procedură civilă, potrivit cărora „împotriva celorlalte încheieri pronunțate în primă instanță nu se poate face recurs decât odată cu fondul cauzei”, încalcă dreptul de acces liber la justiție și dreptul la un recurs efectiv, deoarece recurentul nu are posibilitatea de a contesta încheierea de admitere a intervenientului principal în proces și de a solicita remedierea unor greșeli ale instanței de judecată care a soluționat cererea de intervenție principală. Autorii sesizării consideră că legislația procesual civilă nu reglementează modalitatea de atacare a încheierii de admitere a intervenției intervenientului principal, fapt care contravine articolelor 20, 23, 26, 114 și 115 din Constituție.

14. De asemenea, autorii excepției susțin că emiterea de către instanța de judecată a unei încheieri care nu poate fi supusă controlului de nicio instanță încalcă dreptul la un remediu efectiv.

15. Prin urmare, autorul excepției pretinde că prevederile contestate contravin articolelor 20, 23, 26, 114, 115 și 119 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

16. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

17. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de

procedură civilă, adoptat prin Legea nr. 225 din 30 mai 2003, ține de competența Curții Constituționale.

18. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de reprezentanții unei părți în proces și este formulată de subiecții cărora li s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

19. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă prevederile articolului 423 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Dispozițiile criticate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

20. Curtea a stabilit în jurisprudența sa, ca o condiție de admisibilitate a sesizării privind excepția de neconstituționalitate, și faptul că prevederile contestate trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei (a se vedea HCC nr. 2 din 9 februarie 2016, punctul 1 din dispozitiv).

21. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată în cadrul unui recurs formulat împotriva unor încheieri ale instanței de judecată. Pentru că articolul 423 alin. (2) din Codul de procedură civilă se referă la procedura examinării recursului împotriva încheierii primei instanțe, Curtea admite că instanța de judecată ar putea aplica prevederile contestate la soluționarea cauzei.

22. Curtea notează că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorilor sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (DCC nr. 174 din 7 decembrie 2023, § 20).

23. Curtea reține că autorii excepției au invocat articolele 20 (*accesul liber la justiție*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 26 (*dreptul la apărare*), 114 (*înfăptuirea justiției*), 115 (*instanțele judecătorești*) și 119 (*folosirea căilor de atac*) din Constituție.

24. Analizând sesizarea, Curtea nu identifică argumente care să demonstreze o ingerință în articolele 23, 26, 114 și 115 din Constituție. În situații similare, Curtea a notat că simpla trimitere la un text din Constituție, fără explicarea pretensei neconformități cu acesta a prevederilor legale contestate, nu echivalează cu un argument. Curtea a stabilit că, dacă ar proceda la examinarea unei asemenea excepții de neconstituționalitate, ea l-ar substitui pe autorul acesteia în privința formulării unor critici de neconstituționalitate, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu (a se vedea DCC nr. 179 din 14 decembrie 2023, § 25).

25. Referitor la existența unei ingerințe în drepturile garantate de articolele 20 și 119 din Constituție, Curtea observă că autorii excepției susțin că prevederile contestate încalcă drepturile recurentului la accesul liber la justiție și la un remediu efectiv prin omisiunea reglementării în Codul de procedură civilă a modalității de a ataca încheierea prin care a fost admisă cererea de intervenție principală.

26. Potrivit articolului 423 alin. (1) din Codul de procedură civilă, încheierea dată în primă instanță poate fi atacată cu recurs, în mod separat față de hotărâre, de către părți și de ceilalți participanți la proces, în cazurile prevăzute de cod și de alte legi, precum și în cazurile în care încheierea face imposibilă desfășurarea de mai departe a procesului. De asemenea, articolul 423 alin. (2) din Codul de procedură civilă prevede că împotriva celorlalte încheieri pronunțate în primă instanță nu se poate face recurs decât odată cu fondul cauzei.

27. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că nici Constituția, nici Convenția Europeană a Drepturilor Omului nu reglementează dreptul la exercitarea căilor de atac în toate procedurile judecătorești. Sub acest aspect, articolul 119 din Constituție stabilește că împotriva hotărârilor judecătorești părțile interesate pot exercita căile de atac „în condițiile legii”. Dreptul la un dublu grad de jurisdicție, garantat de articolul 2 § 1 din Protocolul nr. 7 la Convenția Europeană, se referă doar la materia penală. Curtea reiterează că acest drept se realizează în condițiile legii și, prin urmare, ține de competența legislatorului să instituie numărul căilor de atac și condițiile în care acestea pot fi exercitate, cu respectarea prevederilor Constituției (a se vedea DCC nr. 38 din 24 martie 2022, § 23; DCC nr. 15 din 16 februarie 2023, § 21). Faptul că încheierea prin care instanța se pronunță asupra unei cereri referitoare la admiterea intervenirii în proces a unui participant în calitate de intervenient principal nu poate fi contestată separat, ci odată cu fondul cauzei, nu ridică o problemă din perspectiva dreptului de acces liber la justiție și a dreptului la un remediu efectiv, garantate de Constituție.

28. Astfel, Curtea reține că legislatorul a stabilit posibilitatea atacării cu recurs a unor încheieri pronunțate în primă instanță odată cu fondul cauzei, fapt care denotă unele garanții procedurale manifestate prin existența căilor de atac împotriva acestor încheieri ale instanței de judecată. Prin urmare, Curtea nu constată incidența articolelor 20 și 119 din Constituție în prezenta cauză.

29. Prin urmare, pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 423 alin. (2) din Codul de procedură civilă, ridicată de dna Olga Babără și dl Adrian Gurițanu, reprezentanții Băncii Comerciale „Moldindconbank” SA, parte în dosarul nr. 2rc-174/2023, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

Chișinău, 25 iulie 2024
DCC nr. 84
Dosarul nr. 14g/2024